

Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde, 1784

bron

*Handelingen der jaarlijksche vergadering van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te
Leyden, gehouden den 29sten van Zomermaand 1784. Z.p., z.j.*

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/_jaa001178401_01/colofon.htm

© 2005 dbnl

Handelingen van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde *te Leyden.*

Jaarlijksche vergadering, gehouden op Dingsdag, den 29sten van
Zomermaand 1784, des morgens ten negen uure, en vervolgd des
namiddags ten drie uure.⁺

[Aanspraak van de voorzitter, H.A. Schultens]

De Voorzitter opende de Vergadering met de volgende aanspraak:

WEL-EDELE HEEREN!

‘Het is my byzonder aangenaam, dat ik deze Jaarlijksche Vergadering, op welke ik de eer heb Uwe Wel-Edelheden te verwelkomen, met gunstiger berichten aangaande den staat der Maatschappij openen mag, dan ik in de twee laatsverloopene Jaaren heb kunnen, en, overeenkomstig mynen plicht als Voorzitter, heb moeten doen. Ik was toen in de verdrietige noodzakelijkheid van te klagen over eene werkeloosheid onzer Leden, die aan den bloei en wasdom der Maatschappij zeer veel nadeel scheen te zullen toebrengen. Het belang der zake vorderde in de voorstelling van dat gevaar allen mogelyken ernst. Myne hartelyke zucht voor den bestendigen roem der Maatschappij wekte mynen yver, en deed my onbeschroomd spreken. Ik had het genoeg, dat de Vergadering myne hartelykheid erkennende, en daar door de vrymoedigheid myner aanspraak niet ten kwaade duidende, my vereerde met haare toestemming, en dat zy besloot deze zo gewichtige zaak door Gekommitteerden nader onderzocht zijnde tot een byzonder Punt haarer overweging op dezen dag vasttestellen.

⁺*Tegenwoordig zijnde de
Heeren*

VAN LELYVELD. TYDEMAN. N.

HINLÓPEN. RUHNKENIUS.

FONTEIN. VALK. VAN

ENGELÉN. CALKOEN.

MEERMAN. SCHULTENS. DE

KRUYFF. CLIGNETT.

STEENWINKEL.

⁺Dit besluit tot raadpleging, hoe zeer men niet verwachten kon dat het reeds voor de raadpleging zelve tot opwekking van den verflauwden yver dienen zoude, heeft ^{+1784.} echter by uitstekenheid daar toe medegewerkt. Het heeft namentlijk den aandacht der Leden in het algemeen tot zich getrokken. Het heeft veelen derzelve meer bepaald doen letten op den kwynenden toestand der Maatschappye, en daar door herinnerd aan hunne verplichting om voor de eer van deze Maatschappye, naar hun best vermogen te zorgen. Het heeft hen derhalven aangespoord om zonder uitstel de gereedste voortbrengzelen van hunne kunde en vlijt ten algemeenen nutte aan ons mededeelen. Weynige Vergaderingen zijn in dit afgelopen Jaar gehouden, waar in wy geene aanmerkelyke bydragen tot den opbouw der Nederlandsche Letterkunde van onze achtenswaardige Medeleden ontfangen hebben. Uwe Wel-Edelheden zullen uit het verslag wegens het Woordenboek der Maatschappye met geen minder genoegen dan verwondering hooren, dat de toevoer tot dit ons Hoofdwerk van verscheide kanten buitengemeen groot geweest is. Deze Vergadering zal zich geerne met my vereenigen om alle die Heeren, gelijk ook den eerwaardigen en geleerden Schryver der Taalkundige Verhandeling, die ons onlangs tot vermeerdering van de Werken der Maatschappye gezonden is, zeer te bedanken voor dezen hunnen nuttigen arbeid, en by aanhoudenheid de bevordering van de belangen der Maatschappye aan hunnen roemwaardigen yver aantebeveelen.

Wy hebben dan, Wel-Edele Heeren! zeer veel reden om ons te verheugen, en malkander geluk te wenschen met deze eerste beginzelen van opgewakkerden vlijt, welke ons eene zeer gegronde hoop geven, dat door veele andere proeven van arbeidzaamheid steeds zullen achtervolgd worden. Immers wy kunnen niet twyfelen, of die zelfde Heeren, welke in dit Jaar met zulk een' edelmoedigen drift voor het welzijn der Maatschappye zijn bezielde geweest, zullen niet alleen zelve in die gevoelens volharden, maar ook anderen door hun loffelijk voorbeeld verder aanmoedigen. En zo het besluit door Uwe Wel-Edelheden by de behandeling van het Tweede Punt onzer raadplegingen op dezen dag te neemen, de zwaarigheden, welke de dienstvaardigheid van veelen onzer Medeleden tot nog toe gestuit hebben, gelukkig mogt uit den weg ruimen; hoe mogen wy ons dan niet streelen in het aangenaam vooruitzicht van, door eene meer algemeene werkzaamheid, de verwachting, die het Vaderland reeds voor lang van ons opgevat heeft, op eene luisterryke wyze, en in alle deelen, te vervullen.

⁺Doch hoedanig ook de uitslag van deze onze raadpleging zijn moge (want ik voel dat het ongeschikt zoude zijn in deze voorlopige aanspraak dit Punt sterker ^{+1784.} aanteroeren) ik heb echter genoeg gezegd om te doen zien, dat wy in dit Jaar zeer veele vorderingen tot grootere volkomenheid gemaakt hebben. Het smert my, Wel-Edele Heeren! dat ik dit heuchelijk bericht besluiten moet met eene grievende herinnering aan het zwaar verlies, het welk wy geleden hebben door den dood van vijf onzer Medeleden in den Brief van Beschryving gemeld; alle Mannen van Naam en zonderlinge verdiensten; die de Maatschappye op onderscheydene wyze ten hoogsten aan zich verplicht hebben; welker nagedachtenis derhalven, gelijk by het Vaderland en de Geleerde Wereld, zo ook niet minder by ons met oprechte dankbaarheid altijd zal geëerbiedigd worden. - Inzonderheid hebben wy in onze Maandelijksche Vergaderingen veel verlooren aan den kundigen en braaven Heer SCHOLTEN, van wiens verstandigen raad en uitgebreide geleerdheid wy dikwijls zeer aanmerkelijk voordeel getrokken hebben.

Eindelyk moet ik hier nog byvoegen, dat wy ook niet langer het genoeg hebben den Heer VALCKENAER onder onze Medeleden te tellen. Schoon wy dien beroemden Man, wiens naam der Maatschappye tot cieraad was, zeer ongaarne missen, heeft hy echter door veelvuldige andere bezigheden steeds belet wordende onze Vergaderingen bytewoonen, om die reden verkoozen van zyne betrekking tot ons geheel ontslagen te worden.

De Vergadering bedankte den Voorzitter voor deeze gepaste aanspraak, en verzocht dat dezelve in de Handelingen mocht geplaatst worden.

De Secretaris deedt, in gevolge van het besluit der laatsgehoudene Jaarlijksche Vergaderinge, by wyze van Extract uit de Notulen, verslag van de gewigtigste Handelingen der Maandelijksche Vergaderingen in den verloopenen Jaare.

Van wege den Heere ENGELBERTS werdt der Maatschappye ten geschenke aangeboden een afdrukzel des eersten deels van het door Zijn Ed. onlangs uitgegeeven werk, getiteld - *de aloude Staat en Geschiedenissen der Verëenigde Nederlanden* - den Briefschrijver werdt verzocht den Heere ENGELBERTS voor dit geschenk schriftelijk dank te zeggen.

+Men ging over ter behandeling der Punten, by den Brief van Beschrijving tot de raadplegingen dezer Vergadering voorgesteld.

+1784.

I.

De Secretaris las het verslag van de Maandelijksche Vergadering wegens het Woordenboek der Maatschappye; zijnde als volgt:

‘De Maandelijksche Vergadering bericht dat ingevolge van het besluit der laatstgehouden Jaarlijksche Vergaderinge, aan alle die Heeren Leden der Maatschappye, welke aangenomen hebben ten dienste van het Woordenboek eenige Werken uittrekken, hunne gedane beloften erinnerd is, met bygevoegd verzoek om der Maatschappye kennis te geven, wat zy voornemens waren voor de eerstkomende Jaarlijksche Vergadering aan dezen arbeid te verrichten; waar op zommige dier Heeren der Maatschappye bericht hebben, dat zy aannamen de door hun beloofde Excerpten, zoo spoedig mogelijk, te zullen toezenden.

Dat door den naartigen arbeid van zommige harer Leden de voorraad tot het toereden van het Woordenboek aanmerkelijk vermeerderd is. Dat zy dit jaar ontvangen heeft van den Heer ALEWIJN een groot aantal van oude Nederduitsche Woorden en Spreekwyzen, getrokken uit den *Esopet* H.S. van den XIV. Eeuw, welke reeds gedeeltelijk door eenen onzer Bladschrijvers op Octavo blaadjes overgebracht zijn. Van den Heer NOZEMAN eene Verzameling van woorden *in de Steenbakkeryën aan den Yssel gebruikelijk*, benevens eene lijst van woorden die in het *Turfmaken* van algemeen gebruik zijn. Van den zelfden Heer eene tweede verzameling van Naamwoorden zoo zelfstandige, als byvoeglyke, behoorende tot de *Kruidkunde*.

Van den Heer BRUINING een aantal Excerpten uit verscheiden stukken van *J.B. Houwaert*, met beloften om ten dienste van het Woordenboek van tijd tot tijd eene verzameling van Excerpten uit verscheiden oude en nieuwe Schryvers toetezenden. Van den Heer LEMKE zyne Excerpten uit *Vollenhovens Poëzy*. Van den Heer SCHUTTE *de Longobardische Woorden* uit *Paulus Warnefridus Diaconus*. Van den Heer ENGELBERTS zyne Excerpten uit de 14 eerste Hoofdstukken van het *loflijk leven der geehteder Menschen* 1479. met toezegging om de Excerpten uit het overige van dit werk, zoo spoedig mogelijk te laten volgen. Van den Heer LUBLINK een aantal Excerpten uit het *Bremer Nedersax Wunterbuch*. Van den Heer P. HUISINGA BAKKER verscheiden Excerpten uit *Mattijs de Castelein Const van Retoriken, Ghendt. 1555*.

+Nog ontving de Maatschappij van den Heer HUISINGA BAKKER een alleraangenaamst geschenk, bestaande in eene verzameling van Excerpten uit verscheiden oude en ^{+1784.} nieuwe Schryvers, door wylen den Historieschryver JAN WAGENAAR, in leven Lid der Maatschappij, byeenverzameld. Van den Heer MANDT, het vervolg zyner Excerpten uit *Bakes Bybelsche Gezangen*. Van den Heer KLUIT eene proeve van Excerpten uit het *Glossarium Teutonicum* van *Schilterus*, met aanbod, om ten dienste van het Woordenboek, op den zelfden voet voorttegaan, en uit het gemelde *Glossarium* dat alles, het welk tot onze taal betrekkelijk was, uittetrekken. Van den Heer CLIGNETT de oude Nederduitsche Woorden en Spreekwyzen uit den *Roman van Seghelijn van Jherusalem*, naar de uitgave van 1517.

Wyders bericht de Maandelijksche Vergadering, dat de Verzameling van Groningerlandsche Woorden door den Heer VAN BOLHUIS ten dienste van het Woordenboek opgemaakt, door de Heeren VAN LELYVELD, DE MALNOË, CLIGNETT en STEENWINKEL nagezien, en met eenige byvoegzels en aantekeningen vermeerderd zijn, om nu op Octavo Blaadjes overgebracht en by de Verzameling van Groningsche Woorden gevoegd te worden.

Voor het overige dat de Heer BLOM ten koste der Maatschappij by aanhoudenheid voortgaat om de Excerpten van den Heer FORTMAN, uit den Delftschen Bybel 1477. op octavo blaadjes overtebrengen.

II.

Het gedrukt, en by den Brief van Beschryving gevoegd, verslag der Gecommitteerden, tot het maaken van een opstel van zodanige inrichtingen, welke zy, ter bevordering van de belangen der Maatschappij, geschikt zouden oordeelen, werdt ter tafel gebracht, en onder algemeene goedkeuring aangenoomen, terwyl voorts den Gecommitteerden, met dankzegging voor den reeds gedaanen arbeid, verzocht werdt hunne raadplegingen te achtervolgen, en by eenen circularen Brief te beproeven, hoe veelen, en welke der gezamenlyke Leden genegen zouden zijn, zich meer byzonderlijk te verbinden tot het inleveren van ten minsten één stuk, telkens binnen den tijd van vijf Jaaren, ten einde de eerstkomende Jaarlijksche Vergadering, volgens den uitslag dezer pogingen, en het Rapport der Gecommitteerden, des wege te doen, op dit gewichtig punt nader moge besluiten. Na het neemen dezer Resolutie, deden de Heeren van LELYVELD, TYDEMAN, N. HINLÓPEN, CALKOEN, MEERMAN, DE KRUYFF, CLIGNETT, en STEENWINKEL

⁺ reeds by voorraad verklaring hunner bereidwilligheid tot eene zodanige verbintenis.

⁺1784.

III.

In voldoening aan het derde Punt van Beschryving, werdt den Heeren CALKOEN EN MEERMAN verzocht zich met den Secretaris afzonderen ter opneming van de stemmen der Gecommitteerden tot het beoordeelen der ingekomene Verhandeling, ter beantwoording der Vrage:

‘In hoe verre moet men zich, in het opmaken van de regels onzer Nederduitsche Tale, houden aan de Oude, in hoe verre aan de Hedendaagsche Taalgebruiken? en, in hoe verre moet men de verwantschape Dialecten; en, in hoe verre de reden daar in te hulpe neemen’?

De genoemde Heeren, na een kort afwezen terug gekeerd, gaven der Vergaderinge bericht, dat de ingekooome Verhandeling, blykens de geopende Stembriefjens, by Gecommitteerden geoordeeld was den uitgelooften eereprys niet verdiend te hebben, op welk bericht beslooten werdt dezelfde Vrage ten derdenmaale ter beantwoordinge optegeven, en wel met eene bygevoegde nadere opheldering van derzelve eigenlyke bedoelinge, waar omtrent den Heeren van LELYVELD, HINLÓPEN en STEENWINKEL verzocht werdt der eerstkomende Maandelijksche Vergaderinge hunne bedenkingen medetedeelen.

IV.

Op gelyke wyze werden de Heeren TYDEMAN en van ENGELLEN benoemd, om nevens den Secretaris de stemmen op te nemen der Gecommitteerden tot het beoordeelen der ingekomene Verhandeling ter beantwoording der Vrage:

‘Dewyl de Hollandsche Steden, onder de Graaflyke Regeering, steeds in aanzien en vermogen zijn toegenomen, in zo verre, dat men in verscheide Charters, rakende zaken van veel gewicht, dezelve nevens de Edelen en Raden gemeld vindt, zo tot het beramen der zaken, als het bezegelen der brieven; is daar door eenige vermindering of bepaling van de Macht, welke de Graven eertijds geoeffend hebben, ontstaan’?

Gemelde Heeren, na eene korte afzondering wedergekomen, deden der Vergaderinge verslag, dat, volgens de vijf geopende Stembriefjens, geene wettige uitspraak konde worden gedaan, en het ter beslissinge nodig zoude zijn, het advies interoepen der twee Gecommit-

+teerden welke verzuimd hadden hun Stembriefjen, in te leveren. Op dit bericht werd den Briefschryver verzocht, gemelden Heeren Gecommitteerden ten spoedigsten ^{+1784.} aanschryving te doen, en te verzoeken, om hem hunne Stembriefjens, uiterlijk binnen acht dagen te doen toekomen, terwijl de Maandelijksche Vergadering gevolmachtigd werd om de gemelde Briefjens te doen openen, naar derzelver inhoud uitsprake te doen, en zo de Eereprijs niet mochte verdiend zijn, de Vrage andermaal op te geven.

V.

De Heer CALKOEN, als de eerstbenoemde der Gecommitteerden nopens de bedenkingen op het onderwerp, in de vorige Jaarlijksche Vergadering gekozen, om ter Stoffe voor eene Prijsverhandeling dit Jaar te worden opgegeven, deelde der Vergadering de bedenkingen van Gecommitteerden mede, en gaf, by dezelve, reden, waarom men van oordeel zoude zijn dat de Vrage dus behoort te worden voorgedragen:

‘Welk een invloed heest de toenemende Koophandel der Republiek, van derzelver oprichting af, gehad op den Physiquen en Politiquen Staat van het Land - op de Denkwijze, Zeden, en Taal der Ingezetenen’?

Men besloot de Vrage op deeze wyze vaststellen, om beantwoord te worden voor den eersten van Wijnmaand des Jaars 1786.

VI.

Tot Gecommitteerden, om de Verhandelingen, welke ter beantwoordinge dezer Vrage zullen zijn ingekomen, te beoordeelen, werden benoemd de Heeren LUBLINK, VAN LELYVELD, VAN DE WAL, PALUDANUS, MEERMAN, N. HINLÓPEN en CALKOEN.

VII.

De Vergadering verkoos tot een onderwerp, om naar een Prijs te laten schryven, ten einde vastgesteld te worden in de volgende Jaarlijksche Vergadering, tot eene proeve van welspreekendheid:

‘Het Volks Character der Vereenigde Nederlanderen’.

VIII.

Men benoemde tot Gecommitteerden om de bedenkingen van alle de Leden der Maatschappye hier over te ontvangen, en benevens hunne eigene bedenkingen, aan de volgende Jaarlijksche Vergadering voortedragen de Heeren FONTEIN, TOLLIUS, DE KRUYFF, VAN ENGELN en SCHULTENS.

IX.

Men bepaalde dat op de volgende Jaarlijksche Vergadering eene Vrage zal gekozen worden uit de Klasse der Dichtkunde.

+1784.

X.

Men verkoos tot Lid der Maatschappye den Wel-Edelen Heere EVERHARD VAN DRIEL, *Hist. & Eloq. Lector en Rector der Latijnsche Schoole te ter Goes.*

Den Briefschryver werdt verzocht dien Heer van deeze verkiezing kennis te geven, en, na het bekomen van zijn toestemmend antwoord, een Diploma, door den Praesident en Secretaris getekend, benevens een afdrukzel der Wetten, en een Naamlijst der Leden te bezorgen.

XI.

Aan de Maandelijksche Vergadering werdt de vryheid, om zodanige Heeren, binnen Leyden woonende, als zij tot het oogmerk der Maatschappye geschikt zal oordeelen, tot Leden te verkiezen, weder voor een Jaar verleend.

XII.

De rekening van den Penningmeester werdt opgenoomen; derzelver ontvang bedroeg veertien honderd, zesenvijftig Guldens, drie Stuivers, en acht Penningen, en de uitgave zes honderd, eenenzeventig Gulden, negentien Stuivers, en twee Penningen, zo dat 'er nog in Kas bevonden werden zeven honderd, vierentachtig Guldens, vier Stuivers en zes Penningen; bedragende de nog onbetaalde toelaagen acht honderd en veertig Guldens. De rekening nagezien en goedgekeurd zynde, werdt door den Voorzitter en de Heeren TYDEMAN en MEERMAN ondertekend, zijnde den Penningmeester voor zyne getrouwe waarneming dank gezegd.

XIII.

De toelagen werden bepaald op zeven Guldens.

XIV.

Men verkoos tot Praesident den Heer SCHULTENS, welke dien post op zich nam, na altoorens beslooten was de volgende Jaarlijksche Vergadering te houden op den laatsten Dingsdag in Zomermaand 1785. Tot Secretaris werdt verkozen de Heer JAN DE KRUYFF; tot Briefschryver de Heer J.A. CLIGNETT, tot Opziener over het uitgeven der Stukken de Heer A.C. de MALNOË, en tot Penningmeester de Heer J. STEENWINKEL.

XV.

Tot Gecommitteerden over de door den Heere SCHUTTE ingeleverde aanmerkingen over de Nederduitsche Taal werden benoemd de Heeren ALEWIJN, FORTMAN en TYDEMAN. en tot

+ Gecommitteerden over het Woordenboek, de Heeren VAN LELYVELD, CLIGNETT en STEENWINKEL.

+1784.

Aan den Penningmeester werden betaald de toelagen van de Heeren, Baron DE VOS VAN STEENWYK voor 1779, 1780 en 1781. E. SCHEIDIUS voor 1780, 1781, 1782, 1783 en 1784. ROSSIJN voor 1780, 1781, 1782 en 1783. J. DE BOSCH voor 1781, 1782, 1783 en 1784. A. MANDT voor 1781, 1782 en 1783. J. HINLÓPEN en P. HUISINGA BAKKER voor 1783 en 1784. H.A. SCHULTENS, A.J. DE SITTER, M. TYDEMAN, F.W. PESTFL, U. VAN BURMANIA voor 1783. F. VAN LELYVELD, M. DE CRANE, N. HINLÓPEN, P. FONTEIN, J.K. VALK, P. VAN DEN BOSCH, A. CALKOEN, J. MEERMAN, J.A. CLIGNETT en J. STEENWINKEL voor 1784.

(is geteekend)

H.A. SCHULTENS.

Het voorestaande komt overeen met het Boek der Handelingen van de Maatschappye, berustende by den Secretaris.

[Jan de Kruyff]

Programma van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leyden.

Voor het jaar 1784.

De Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leyden heeft, in haare Jaarlijksche Vergadering, gehouden op den 29sten van Zomermaand dezes Jaars 1784., tot Lid aangenomen den Wel Ed. Heer EVERHARD VAN DRIEL, *Histor. & Eloq. Lector, en Rector der Latijnsche Schoole te ter Goes.*

De Maatschappij heeft dit Jaar geene Verhandelingen bekroond, maar besloten de twee volgende Vragen nogmaals optegeven, om beantwoord te worden voor den eersten van Wijnmaand des Jaars 1786,

‘Dewijl de Hollandsche Steden, onder de Graaflyke Regeering, steeds in aanzien en vermogen zijn toegenomen, in zoo verre, dat men in verscheide Charters, rakende zaken van veel gewicht, dezelve nevens de Edelen en Raden gemeld vindt, zo tot het beramen der zaken, als het bezegelen der brieven; is daar door eenige vermindering of bepaling van de Macht, welke de Graven eertijds geoeffend hebben, ontstaan?’

En

‘In hoe verre moet men zich, in het opmaken van de regels onzer Nederduitsche Tale, houden aan de Oude, in hoe verre aan de Hedendaagsche Taalgebruiken? en in hoe verre moet men de verwantschapte Dialecten; en in hoe verre de Reden daar in te hulpe nemen?’

‘Dewijl de regels onzer Tale op de Analogie gebouwd moeten zijn, en die Analogie niet is nategaan, ten zy men niet alleen de beste latere, maar ook de oude Schryvers en de verwantschapte Talen naauwkeurig raadplege, de verlopen niet alleen, maar ook de langzame veranderingen waarneme, waartoe de reden zeer veel zal moeten toebrenge; bedoelt de Maatschappij, dat in de beantwoording dezer Vrage, bepaaldelijk worde aangewezen, in hoe verre het gebruik der Oude en Latere Schryvers, in hoe verre de Dialecten, in hoe verre de Reden de grond van iedere taalregel behoort te zijn.

Ook heeft zy de volgende Vrage opgegeven, om beantwoord te worden voor den eersten van Wijnmaand des Jaars 1786.

‘Welk een invloed heeft de toenemende Koophandel der Republiek, van derzelver oprichting af, gehad op de Physiquen, en Politiquen staat van het Land; op de Denkwijze, Zeden en Taal der Ingezeten?’

In het vorige Jaar is deze Vrage opgegeven, om beantwoord te worden voor den eersten van Wijnmaand des Jaars 1785.

‘Welke zijn de gronden, waaruit een Nederduitsche Spraakkunst behoort te worden opgemaakt?’

Voor den eersten van Wijnmaand dezes Jaars verwacht de Maatschappij de antwoorden op de volgende Vrage, in het Jaar 1782 opgegeven:

‘Welke zijn de kenmerken van waar en valsch vernuft? en welke zijn de behoedmiddelen tegen het laatste?’

‘De Maatschappij verlangt, byzonderlijk, het onderscheid tusschen waar en valsch vernuft niet alleen beredeneerd; maar ook door voorbeelden uit de beste Dichters opgehelderd te zien.’

Het staat een ieder vry, ook den Leden der Maatschappij, om naar den prijs te dingen: alleenlijk worden de Gekommitteerden ter beoordeeling der ingekomene Verhandelingen van die vryheid uitgesloten.

Aan den genen, wiens Verhandeling de beste, en aan het oogmerk der Maatschappij voldoende gekeurd zal worden, biedt de Maatschappij een gouden Penning aan ter waarde van Honderd en Vijftig Guldens.

De Verhandelingen moeten zijn in de Nederduitsche of Latijnsche Taal, met eene duidelyke hand van iemand, die geen Lid der Maatschappij is, afgeschreven. Iedere Verhandeling moet, met een Zinspreuk geteekend, besloten worden in een verzegelden omslag, welke den Titel en de Zinspreuk der Verhandeling ten opschrift heeft. Hier by moet gevoegd worden een gezegeld Briefje, in het welk de naam, waardigheid en woonplaats van den Schryver, en boven op het welk de Zinspreuk den Verhandeling geschreven is.

Het een en ander moet in een buiten omslag, ten tyde, hier boven bepaald, bezorgd zijn in handen van den tegenwoordigen Secre-

taris der Maatschappye JAN DE KRUYFF, of den Briefschryver Mr. JACOB ARNOUT CLIGNETT, beide woonende te Leyden.

Voor het overige zijn de Wetten, volgens welke de Maatschappy naar eenen Prijs laat schryven, te vinden in het tweede Deel van de Werken der Maatschappye.

Rapport.

De Gekommitteerden, door de E. Maatschappye op derzelver laatstgehouden Jaarlijksche Vergadering aangesteld *om een opstel te maken van zoodanige inrichtingen, welke zy, ter bevordering van de belangen der Maatschappye, geschikt zouden oordeelen enz.* (Zie de Handelingen van gemelde Vergadering bladz. 5 en 18.) hebben in rype overweging genomen wat huns oordeels ter voldoening van het oogmerk der Maatschappye zoude kunnen dienen. Bovenal hebben zy niet uit het oog verloren het voorstel van den Heer President in deszelfs aanspraak, op de laatstgehouden Jaarlijksche Vergadering gedaan, het welk de aanleiding tot deze Commissie gaf, en hierop nederkwam, *om, na rijp overleg, zulke schikkingen te beramen, en aan de volgende Jaarlijksche Vergadering voor te dragen, welke dienen kunnen om den arbeid onzer Leden meer geëvenredigd te maken aan hunne bekwaamheid, en den bloei der Maatschappye door grooter werkzaamheid meer te bevorderen.* (Zie Handel. bladz. 5.). De byzonderheden, welke de Heer President als tot dat einde in nadere overweging kunnende genomen worden, in deszelfs aanspraak, had aan de hand gegeven, zijn zoo vele voorwerpen van den ernstigen aandacht van Gekommitteerden geweest; doch, na rype overweging van deze en andere voorgeslagen middelen, hebben de meenigvuldige zwarigheden, welke hun, in het invoeren van onderscheiding van Leden, verplichting om stukken in te leveren, en de middelen van aanmoediging en sanctie daarby behoorende, zijn voorge-

komen, Gekommitteerden bepaalt tot den voorslag van de navolgende punten.

Vooreerst: dat de rondzending der ingeleverde stukken aan Gekommitteerden, om *het geen zy 'er op aan te merken hebben daarby te voegen*, (zie Wetten der Maatsch. Hoofd. XIII. §. 2.) zal afgeschaft worden.

Ten tweeden: dat de ingeleverde stukken niet meer dan eens aan Gekommitteerden zullen gezonden worden, en eeniglijk om te bepalen, *welke stukken als Werken der Maatschappye zullen uitgegeven worden*. (Zie Wetten ibid. §. 6.).

Ten derden: dat het getal van deze Gekommitteerden van zes zal verminderd worden op drie. (Zie Wetten ibid. §. 9.).

Ten vierden: dat zy door de meerderheid van hunne stemmen, in iedere Klassen, bepalen zullen, *welke stukken als Werken der Maatschappye zullen uitgegeven worden*. (Zie Wetten ibid. §. 6.).

Gekommitteerden zijn van oordeel, dat, door deze schikkingen, de spoed ter beoordeeling en uitgave der ingeleverde stukken ten uitersten bevorderd zal worden, en dat alle moeilijkheid, uit de aanmerkingen van Gekommitteerden ter beoordeeling der stukken voortspruitende, opgeheven zijn zal.

Geene andere schikkingen dan deze aan Gekommitteerden voorgekomen zijnde, om dezelve ter bevordering van de belangen der Maatschappye aan de E. Vergadering voor te dragen, hebben zy de eere van het bovenstaande, als rapport, in te leveren.

A1r

[Brief door J.A. Clignett]

MIJN HEER!

Uit naam van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leyden, heb ik de eer U hier nevens te zenden een afdruksel van de Handelingen der laatstgehouden Jaarlijksche Vergaderinge, als mede van het Programma, op last dier Vergaderinge algemeen gemaakt.

De belangen der Maatschappij U voor het overige ernstig aanbevelende, heb ik de eer my met alle achting te noemen,

MIJN HEER!

Uw Dienaar

[J.A. Clignett]

Leyden den [20 van Oogstmaand] 17[84]

[Uitnodiging door J.A. Clignett]

**[Levensberichten van G.F. Baron Thoe Schwartzenberg en
Hohenlansberg, Lucas Trip, Marinus Joannes de Jonge, Hermannus
Scholten, D.F.J. van Halsema]**

MIJN HEER!

Uit naam van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leyden, heb ik de eer U te noodigen op de Jaarlijksche Vergadering, welke dit jaar, volgens besluit der laatstgehouden Jaarlijksche Vergaderinge, gehouden zal worden op Dingsdag den 29sten van Zomermaand, des morgens ten negen en des namiddags ten drie uren, in de Vergaderkamer van de Maatschappij, op de Oudevest, om de navolgende punten in overweging te nemen, en daar op de noodige besluiten te maken.

I.

Het verslag van de Maandelijksche Vergadering wegens het Woordenboek der Maatschappij.

II.

Het verslag der Gekommitteerden tot het maken van een opstel van zoodanige inrichtingen, welke zy, ter bevordering van de belangen der Maatschappij, geschikt zouden oordeelen; in gevolge het besluit der Jaarlijksche Vergadering gedrukt, en by dezen brief gevoegd.

III.

Het opnemen van de stemmen der Gekommitteerden tot het beoordeelen der ingekomen Verhandeling, ter beantwoordinge der vrage, over het onderzoek, nopens het opmaken van de Regels onzer Nederduitsche Tale.

IV.

Het opnemen van de stemmen der Gekommitteerden tot het beoordeelen der ingekomen Verhandeling, ter beantwoordinge der vrage, over het onderzoek, nopens het toenemen der Hollandsche Steden in aanzien en vermogen onder de Graaflyke Regeering.

V.

Het verslag der Gekommitteerden, nopens de bedenkingen op het onderwerp, om naar eenen Prijs te laten schryven, in de laatstgehouden Jaarlijksche Vergadering gekozen:

‘Welke zijn by de vereenigde Nederlanderen, de aanleidende oorzaken geweest van de voorspoedige toeneming van den Koophandel der Republiek? welk een invloed heeft die toenemende Koophandel op den Staat van 't Land, op de Denkwyze, Zeden en Taal der Ingezetenen gehad’?

De Heeren CALKOEN, VAN DE WALL, DE MALNOE, TYDEMAN en MEERMAN, die, in de Jaarlijksche Vergadering des jaars 1783, tot die Kommissie benoemd zijn, worden verzogt de bedenkingen welke zy op het voorgesteld onderwerp, of zelve gemaakt, of van andere Leden der Maatschappye ontvangen mochten hebben, drie weken voor het houden dier Vergaderinge mede te deelen aan den Heer CALKOEN te Amsterdam, als den eerstgenoemden der Gekommitteerden.

VI.

Het benoemen van zeven Gekommitteerden tot het beoordeelen der Verhandelingen, welke op het vastgestelde onderwerp voor den eersten van Wijnmaand 1786. zullen inkomen.

VII.

Het verkiezen van een Onderwerp, om naar eenen Prijs te laten schryven, om vastgesteld te worden in de Jaarlijksche Vergadering van 1785, waar toe voorgedragen worden.

In de Welsprekendheid.

1. Hoedanig is de staat der Welsprekendheid in ons Vaderland en welke zijn de beste middelen, om dezelve tot meerdere volmaaktheid op te voeren?
2. Het Volks Character der vereenigde Nederlanderen. - proeve van Welsprekendheid.
3. Lofrede op Joan van Olden Barneveld.

VIII.

Het benoemen van vijf Gekommitteerden om de bedenkingen van alle de Leden der Maatschappij op het gekozen Onderwerp te ontvangen; en benevens hunne eigene bedenkingen aan de volgende Jaarlijksche Vergadering voor te dragen.

IX.

Het bepalen uit welke Klasse in het volgend jaar een Onderwerp zal gekozen worden.

X.

Het verkiezen van een Lid der Maatschappij, voorgesteld door den Heer STEENWINKEL.

Den Wel Ed. Heer EVERHARD VAN DRIEL *Histor. & Elog. Lect. en Rector der Latynsche Schole te Ter Goes*, een Taalkundigen.

XI.

Het voorstel der Maandelijksche Vergaderinge om de vryheid, tot het verkiezen van Leydsche Leden, wederom voor een jaar te verleenen.

XII.

Het opnemen van de Rekening van den Penningmeester.

XIII.

Het bepalen der Toelagen.

XIV.

Het aanstellen der Amptenaren.

XV.

Het benoemen van Gekommitteerden.

De Heeren VAN LELYVELD, KLUIT, N. HINLÓPEN, TOLLIUS, FORTMAN, VAN DEN BERGH, en STEENWINKEL worden verzogt, ingevolge van het III. punt van dezen brief: en de Heeren VAN DE WALL, VAN DE SPIEGEL, CALKOEN, DE MALNOE, VAN WIJN, N. HINLÓPEN en TE WATER, ingevolge het IV punt, hun stembriefje voor

den 15de van Zomermaand aan den Secretaris of Briefschryver te bezorgen.

Wyders heb ik U te berichten, dat de Maatschappy vijf van hare Leden verloren heeft, door den dood van den Hoogwelgeb. Heer Jonkhr. G.F. BARON THOE SCHWARTZENBERG EN HOHENLANSBERG *Grietman over Menaldumadeel enz. te Leeuwaarden*; van den Wel Ed Gestr. Heer Mr. LUCAS TRIP, *Burgemeester der Stad Groningen*; van den Wel Ed. Gestr. Heer Mr. MARINUS JOANNES DE JONGE *Raad en Oud Burgemeester der Stad Zierikzee* enz; van den Hooggel. Hoogeerw. Heer HERMANNUS SCHOLTEN *S.S. Theol. Doct. en Professor aan 's Lands Hoogeschool en Predikant alhier*; en van den Wel Ed. Gestr. Heer Mr. D.F.J. VAN HALSEMA *Richter van Oosterwijdwert, Wirdum en Loppersum* enz.

De Leden, welke eenige Excerpten, of eenigen anderen Voorraad, ten dienste van het Woordenboek, mochten gereed hebben, worden verzogt die aan de Maatschappy te doen toekomen dit Jaar, voor het einde van Bloeimaand, om te kunnen gebracht worden in het Verslag der Maandelijksche Vergaderinge, volgens het eerste punt van dezen brief: en die Heeren, welke genegen zijn eene Verhandeling of Dichtstuk, 't zy met nunnan Naam, 't zy onder eene Zinspreuk, in gevolge het beslotene op de Jaarlijksche Vergadering des jaars 1777., aan de Maatschappy toe te zenden, worden verzogt zulks mede voor het einde van Bloeimaand te doen.

Ik heb de eer van met achting te zijn.

MIJN HEER!

Uw Dienaar

[J.A. Clignett]

Leyden den [19^{den}] van Bloeimaand 1784.